

Wat is Energiearmoede?

(Bron : TNO)

Wat betekent energiearmoede?

Energiearmoede beschrijft het verband tussen armoede en de kosten van energie. Aan de ene kant beschrijft het de stijgende energiekosten als een risico op armoede en aan de andere kant de moeilijkheden van de armen in de geïndustrialiseerde landen om de stijgende energiekosten te kunnen betalen.

ENERGIE- EN INKOMENSARMOEDE

Volgens de definitie die TNO in de studie 'De feiten over energiearmoede in Nederland: Inzicht op nationaal en lokaal niveau' hanteert is er sprake van energiearmoede als huishoudens over een laag inkomen beschikken in combinatie met hoge energielasten dan wel een woning van energetisch onvoldoende kwaliteit. Het gaat om 550.000 huishoudens, zo'n zeven procent van het totaal. Ter vergelijking: inkomensarmoede komt bij ongeveer vijftien procent van alle huishoudens voor. Energiearmoede en inkomensarmoede hebben met elkaar te maken, maar vallen lang niet altijd samen. Zo is ernstige energiearmoede ruimtelijk veel geconcentreerder dan inkomensarmoede: in slechts 5 gemeenten en 7% van de wijken is meer dan 10% van de huishoudens energiearm. Dat maakt gericht beleid per gemeente of regio eenvoudiger.

HELFT BEVOLKING KAN NIET ZELF VERDUURZAMEN

Volgens Peter Mulder, onderzoeker van TNO en hoofdauteur van de studie, is het om beter zicht te krijgen op energiearmoede niet alleen van belang naar de betaalbaarheid van de energierekening te kijken, maar ook naar de kwaliteit van de woning en in hoeverre de bewoners in staat zijn deze te verduurzamen. Dan zijn er twee groepen te onderscheiden die in een slecht of matig geïsoleerd huis wonen maar daar niet zelf iets aan kunnen doen: huurders, omdat zij voor verduurzaming afhankelijk zijn van de verhuurder; en eigenaren van een energieslurpend huis die het geld niet hebben om daar in te investeren. Deze mensen zijn lang niet allemaal arm. Zo zijn er genoeg huishoudens die het energiezuinig maken van hun woning wel kunnen betalen, maar daar als huurder niet over kunnen beslissen.

Peter Mulder: "Opgeteld gaat het om bijna de helft van de bevolking, namelijk 48 procent. Een groot deel van hen heeft op dit moment geen probleem met het betalen van hun energierekening. Maar als de gasprijs verder gaat stijgen zal een deel van de huishoudens uit deze groep alsnog een betalingsprobleem krijgen. Door met gericht beleid juist nu meer huizen te verduurzamen kunnen we dat voorkomen. Daarmee bestrijden we deze energiearmoede en helpen we de energietransitie echt op gang."

WAAR KOMT ENERGIEARMOEDE VOOR?

Het onderzoek is een vervolg op een eerder verschenen TNO-studie naar de rol van energiearmoede in de energietransitie. Het onderzoek meet energiearmoede op basis van CBS-data op een nieuwe manier en maakt voor het eerst duidelijk waar in ons land verschillende vormen van energiearmoede vooral voorkomen. In tegenstelling tot wat vaak wordt aangenomen doet het probleem zich met name voor buiten de Randstad: in het noorden, oosten en zuidoosten van het land en deels in Zeeland. Daar is de concentratie veel hoger dan bijvoorbeeld in de grote steden.

CATEGORIEËN PER GEMEENTE UITGEWERKT

In het onderzoek heeft TNO de niveaus van energiearmoede uitgewerkt per gemeente, wijk en buurt. Op gemeenteniveau is per wijk en buurt te zien welke vormen van energiearmoede voorkomen, zoals het percentage huishoudens met een laag inkomen en hoge energiekosten, huishoudens die met een laag inkomen wonen in een huis van onvoldoende kwaliteit, eigenaren die de verduurzaming van hun huis niet kunnen betalen of huurders die daarover niet kunnen beslissen. Voor elk van deze categorieën is ook een top-20 van gemeenten samengesteld met bijbehorende percentages. Deze gemeenten liggen vrijwel allemaal in het noordoosten van Nederland. Maar er zijn ook wijken met hele hoge percentages energiearmoede in gemeenten waar het gemiddelde energiearmoede niveau relatief laag is. Zo blijken er wijken te zijn waar meer dan twintig procent van de huishoudens een laag inkomen heeft en onevenredig hoge energiekosten. Ook zijn er gemeenten waar het percentage eigenaren of huurders die niet kunnen verduurzamen boven de vijftig of zelfs zeventig procent ligt.